

การยอมรับการปลูกต้นสบู่ดำต้นพืชพลังงานทดแทนในจังหวัดระยอง (THE ADOPTION OF *JAPROPHA CURCAS LINN* CULTIVATION AS AN ALTERNATIVE ENERGY PLANT IN RAYONG PROVINCE)

นภพันธ์ พิณยั้วงศ์ 4736790 SHEV/M

ศค.ม. (สิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ธวัชชัย บุญโชติ, Ph.D. (Geography); ปุสดี มอนซอน, ศค.ม. (สังคมวิทยา), M.O.H.; วรรณวิภา ปสันธนาทร Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยอมรับการปลูกต้นสบู่ดำเป็นพืชพลังงานทดแทน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการวางแผนทางส่งเสริม สนับสนุน การยอมรับการปลูกต้นสบู่ดำเป็นพืชพลังงานทดแทนในระดับชุมชนภายใน จ.ระยอง และในพื้นที่อื่นๆ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้ที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้ปลูกใน จังหวัดระยอง และ ตัวแทนครัวเรือนเกษตรกรผู้มีความรู้เกี่ยวกับสบู่ดำใน ต.ทับมา อ.เมือง จ.ระยอง จำนวน 111 ราย และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบโลจิสติก ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก นำเสนอโดยวิธีการพรรณนา

เมื่อนำผลการศึกษามาพิจารณาถึงกระบวนการตัดสินใจในนวัตกรรมของโรเจอร์ สามารถอธิบายได้ว่าการที่กลุ่มตัวอย่างยอมรับการปลูกสบู่ดำ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้ประเมินว่าการปลูกสบู่ดำจะเป็นประโยชน์ โดยเฉพาะในแง่เศรษฐกิจสำหรับตน สามารถช่วยแก้ปัญหาด้านพลังงานได้ การหาพันธุ์สบู่ดำมาลองปลูกไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากนัก ส่วนการที่ไม่ยอมรับการปลูกสบู่ดำ เนื่องจากขาดความรู้ จึงทำให้ไม่มีความมั่นใจในการปลูก แต่จากการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบโลจิสติก ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการปลูกต้นสบู่ดำเป็นพืชพลังงานทดแทน ได้แก่ การเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนพลังงานทดแทนจากสบู่ดำ จ.ระยอง การได้รับข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับเรื่องของพืชสบู่ดำ

ปัญหา อุปสรรคต่อการยอมรับการปลูกต้นสบู่ดำเป็นพืชพลังงานทดแทน ได้แก่ ภาครัฐยังไม่สร้างความมั่นใจในการปลูก เกษตรกรขาดความรู้และประสบการณ์ คนในชุมชนยังไม่มีมีความมั่นใจในเรื่องของความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนฯ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ เร่งให้ความรู้เกี่ยวกับพืชสบู่ดำโดยเน้นการสื่อสารระหว่างบุคคล รัฐบาลควรรับรองคุณภาพน้ำมันสบู่ดำ วิสาหกิจชุมชนฯ ควรสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องความมั่นคงให้กับเกษตรกรในชุมชน

คำสำคัญ: การยอมรับ/ พลังงานทดแทน/ สบู่ดำ

THE ADOPTION OF *JATROPHA CURCAS LINN* CULTIVATION AS AN
ALTERNATIVE ENERGY PLANT IN RAYONG PROVINCE

NOPPAN PIBOONVONG 4736790 SHEV/M

M.A. (ENVIRONMENT)

THESIS ADVISOR: THAWATCHAI BOONCHOTE, Ph.D. (GEOGRAPHY);
PUTSATEE MONZON, M.A., M.O.H.; VANAWIPHA PASANHANATON., Ph.D.

ABSTRACT

This study investigated an adoption of *Jatropha* cultivation as an alternative energy plant, influential factor towards the adoption as well as problems, and recommendations as guidelines for the promotion, support and adoption of *Jatropha* Cultivation as an alternative energy plant within communities in Rayong Province and in other areas. Questionnaires were administered to 111 people whose name listed as *Jatropha* growers from Community Enterprises and representatives of agricultural households at Tubma Sub District, Muang Districe, Rayong Province. Ten key informants gave in-depth interviews. Statistical applications for analysis were percentage, means, standard deviation, and Multiple Logistic Regression Analysis. Data from in-depth interviews were presented through the use of descriptive method.

After applying Roger's innovation-decision process technique, it was found that the compliant group adopted *Jatropha* cultivation because they have assessed the benefits from *Jatropha* cultivation, especially from the economical point of view. Growing *Jatropha* can solve energy problems and nursery plants can be established with at a low cost. It was also found that the non-compliant group did not adopt *Jatropha* cultivation as they lack knowledge of the crops and its benefits, leading to no confidence in growing the crop. However, the application of Multiple Logistic Regression Analysis indicated that influential factors towards *Jatropha* cultivation as an alternative energy plant are 1) the member of Community Enterprise of *Jatropha* as an alternative energy plant in Rayong Province 2) receiving data and 3) knowledge on *Jatropha*.

The obstacles to adopt *Jatropha* as an alternative energy plant are the government has not established growers' confidence in growing *Jatropha*, farmers have inadequate knowledge and inexperience in growing *Jatropha*, and local residences have no confidents in the stability of Community Enterprises. The research suggests that urgently giving knowledge on *Jatropha* by emphasizing on personal communication, guarantee quality of *Jatropha* oil by government and build confidence in stability of the community enterprises.

KEY WORDS: ADOPTION / ALTERNATIVE ENERGY / JATROPHA

178 pp.